Udskriftsdato: 15. april 2024

2013/1 LSF 106 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af Udlændingeloven (Ret til fortsat ophold ved ægtefælles død)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2013-960-0023

Fremsat den 14. januar 2014 af justitsministeren (Karen Hækkerup)

Forslag

til

Lov om ændring af Udlændingeloven

(Ret til fortsat ophold ved ægtefælles død)

§ 1

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 863 af 25. juni 2013, som ændret ved lov nr. 572 af 31. maj 2010 og senest ved lov nr. 1619 af 26. december 2013, foretages følgende ændring:

1. I *§ 19* indsættes efter stk. 7 som nyt stykke:

»*Stk. 8.* Ved afgørelsen om inddragelse af en opholdstilladelse meddelt efter § 9, stk. 1, nr. 1, eller § 9 c, stk. 1, skal der tages særligt hensyn til, om opholdsgrundlaget ikke længere er til stede som følge af samlivsophør, der skyldes, at den i Danmark fastboende person er afgået ved døden. Det gælder uanset varigheden af udlændingens ophold her i landet.«

Stk. 8-10 bliver herefter stk. 9-11.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2014.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på sager, der er afsluttet før lovens ikrafttræden, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Ved indgivelse af anmodning om genoptagelse inden den 1. august 2014 finder loven anvendelse på afsluttede sager, hvor en ægtefællesammenført udlænding er meddelt afslag på forlængelse eller har fået inddraget sin opholdstilladelse som følge af den i Danmark fastboende ægtefælles eller samlevers død, og hvor udrejsefristen er fastsat til den 1. februar 2012 eller senere. Det samme gælder afsluttede sager om nægtelse af forlængelse eller inddragelse af opholdstilladelse vedrørende børn af en udlænding omfattet af 1. pkt.

Stk. 4. Sager omfattet af stk. 3 genoptages efter anmodning.

Stk. 5. Anmodning om genoptagelse af sager omfattet af stk. 3 kan indgives her i landet, uanset om udrejsefristen er udløbet inden lovens ikrafttræden.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning
2.1. Gældende ret
2.2. Lovforslagets udformning
2.3. Genoptagelse af afgjorte sager
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder mv.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen indgik den 13. november 2013 en aftale med Venstre, Enhedslisten, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om ændring af reglerne om adgangen til fortsat ophold her i landet i tilfælde af en herboende ægtefælles død.

Det fremgår af aftalen, at der skal gennemføres en ændring af udlændingeloven, som skal sikre, at en udenlandsk ægtefælles eller samlevers opholdstilladelse uanset varigheden af udlændingens ophold her i landet ikke inddrages i tilfælde af den herboende ægtefælles eller samlevers død, hvis udlændingen har gjort en indsats for at integrere sig her i landet.

Det følger i den forbindelse af aftalen, at der ved vurderingen af, om inddragelse skal ske, fremover vil skulle lægges særlig vægt på, om udlændingen har udvist vilje og evne til at integrere sig her i landet.

Det følger endelig af aftalen, at det skal sikres, at udlændinge, hvis opholdstilladelse inden for de seneste 2 år forud for lovens ikrafttræden er inddraget som følge af ægtefællens eller samleverens død, og hvis eventuelle børns opholdstilladelse tilsvarende er blevet inddraget, kan få deres sag genoptaget, hvis der fremsættes anmodning herom inden 6 måneder fra lovens ikrafttræden. Sagen vil herefter skulle behandles på ny efter de nye regler.

Formålet med lovforslaget er at gennemføre aftalen af 13. november 2013.

Der foreslås i den forbindelse indsat et nyt stk. 8 i udlændingelovens § 19, hvorefter der ved afgørelsen om inddragelse af en opholdstilladelse meddelt efter § 9, stk. 1, nr. 1, eller § 9 c, stk. 1, skal tages særligt hensyn til, om opholdsgrundlaget ikke længere er til stede som følge af samlivsophør, der skyldes, at den i Danmark fastboende person er afgået ved døden. Det gælder uanset varigheden af udlændingens ophold her i landet. Der henvises herom til pkt. 2.2 nedenfor.

Der foreslås endvidere i lovens bestemmelse om ikrafttræden fastsat en særlig overgangsordning, som indebærer, at loven vil finde anvendelse på afsluttede sager, hvor en ægtefællesammenført udlænding er meddelt afslag på forlængelse eller har fået inddraget sin opholdstilladelse som følge af den herboende ægtefælles eller samlevers død, og hvor udrejsefristen er fastsat til den 1. februar 2012 eller senere. Det samme foreslås at gælde afsluttede sager om nægtelse af forlængelse eller inddragelse af opholdstilladelse

til børn af den ægtefællesammenførte udlænding. Anmodning om genoptagelse af en sag efter den foreslåede bestemmelse vil i givet fald skulle indgives inden den 1. august 2014. Der henvises herom til pkt. 2.3 nedenfor.

2. Ret til fortsat ophold ved ægtefælles død

2.1. Gældende ret

2.1.1. Det følger af udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1, at en tidsbegrænset opholdstilladelse kan inddrages, når grundlaget for opholdstilladelsen ikke længere er til stede. En tidsbegrænset opholdstilladelse vil endvidere kunne nægtes forlænget, hvis der er grundlag for at inddrage den, jf. udlændingelovens § 11, stk. 2.

Udlændinge, der har tidsbegrænset opholdstilladelse i Danmark på baggrund af ægteskab eller fast samlivsforhold, jf. udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1, vil som udgangspunkt derfor få inddraget opholdstilladelsen, hvis den herboende ægtefælle eller samlever afgår ved døden, da grundlaget for tilladelsen – det faktiske samliv på fælles bopæl – ikke længere er til stede. Det samme gælder udlændinge, der har opholdstilladelse på baggrund af ægteskab eller fast samlivsforhold efter lovens § 9 c, stk. 1 (ganske særlige grunde).

Et barn, der er meddelt opholdstilladelse på baggrund af sin forælder efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, eller § 9 c, stk. 1, vil tilsvarende som udgangspunkt få inddraget sin opholdstilladelse, hvis den forælder, som barnet er familiesammenført med, ikke længere er fastboende i Danmark, herunder fordi forælderens opholdstilladelse er blevet inddraget eller nægtet forlænget.

I forbindelse med en afgørelse om inddragelse eller nægtelse af forlængelse af en opholdstilladelse skal der foretages en vurdering af, om inddragelse af opholdstilladelsen må antages at virke særligt belastende for udlændingen, navnlig på grund af udlændingens tilknytning til det danske samfund, alder, helbred, tilknytning til herboende personer og udlændingens manglende eller ringe tilknytning til sit hjemland mv., jf. udlændingelovens § 19, stk. 6, 1. pkt., jf. § 26, stk. 1.

I denne vurdering indgår blandt andet hensyn til eventuelle børn, situationen i udlændingens hjemland, om ægteskabet har bestået i hjemlandet og omfanget og karakteren af eventuelt samvær med mindreårige børn bosiddende i Danmark. Også varigheden af udlændingens ophold i Danmark og karakteren af den tilknytning til Danmark i øvrigt, som den pågældende har opnået, indgår i vurderingen.

Normalt indebærer den afvejning, der skal foretages efter § 26, stk. 1, jf. § 19, stk. 6, blandt andet, at jo længere tid en ægtefælle og dennes eventuelle børn har opholdt sig i Danmark, des mere belastende må det antages at være for den pågældende og børnene at vende tilbage til hjemlandet.

Afvejningen betyder samtidig, at en udlænding, der er kommet hertil ved ægtefællesammenføring, og som kun har været i Danmark i kortere tid, risikerer at miste sin opholdstilladelse, hvis ægtefællen eller samleveren dør, fordi den pågældende ikke kan siges at have opnået en sådan tilknytning her til landet – set i forhold til tilknytningen til udlændingens hjemland – at det vil virke særligt belastende for vedkommende, hvis den pågældendes opholdstilladelse inddrages.

2.1.2. Ved Udlændingestyrelsens behandling af sager af den omhandlede karakter har der gennem en længere årrække gjaldt en praksis, hvorefter det antages, at en udlænding, der har haft mere end to års ophold med opholdstilladelse, har opnået en sådan tilknytning her til landet, at det normalt vil virke særligt belastende for den pågældende, hvis den pågældendes opholdstilladelse inddrages (positiv formodningsregel).

For så vidt angår en udlænding, der har opholdt sig i Danmark i under to år med opholdstilladelse, har det efter Udlændingestyrelsens praksis ikke været ganske udelukket, at opholdstilladelsen blev forlænget eller undladt inddraget ud fra en konkret og individuel vurdering af, at nægtelse af forlængelse eller inddragelse af den ægtefællesammenførtes opholdstilladelse ville virke særligt belastende. Efter praksis er der i den forbindelse stillet krav om, at der forelå særlige omstændigheder. Det er Udlændingestyrelsens vurdering, at forlængelse eller undladelse af at inddrage en opholdstilladelse til en ægtefællesammenført udlænding, der har opholdt sig her i landet i under to år, kun er forekommet i meget begrænset omfang.

2.2. Lovforslagets udformning

2.2.1. Efter aftaleparternes opfattelse er det ikke rimeligt, at en udlænding, der er kommet hertil ved ægtefællesammenføring, og som har udvist vilje og evne til at integrere sig her i landet, mister sit opholdsgrundlag, hvis den herboende ægtefælle eller samlever afgår ved døden. Det samme gælder udlændingens eventuelle børn.

Aftaleparterne ønsker derfor at sikre, at også udlændinge, der kun har opholdt sig her i landet i kortere tid, og deres eventuelle børn ikke mister deres opholdstilladelse, hvis den herboende ægtefælle eller samlever dør, og udlændingen har udvist vilje og evne til at integrere sig her i landet.

Efter aftaleparternes opfattelse bør det i sager om forlængelse af en opholdstilladelse og i sager om inddragelse på den baggrund ikke fremover tillægges betydning, at udlændingen kun har opholdt sig her i landet i en kortere periode.

2.2.2. Det foreslås i overensstemmelse hermed, at der indsættes et nyt stk. 8 i udlændingelovens § 19, hvorefter der ved afgørelsen om inddragelse af en opholdstilladelse meddelt efter § 9, stk. 1, nr. 1, eller § 9 c, stk. 1, uanset varigheden af udlændingens ophold her i landet skal tages særligt hensyn til, om opholdsgrundlaget ikke længere er til stede som følge af samlivsophør, der skyldes, at den i Danmark fastboende ægtefælle eller samlever er afgået ved døden.

Det vil herefter ved vurderingen af, om udlændingen kan anses for at have en sådan tilknytning til det danske samfund, jf. § 19, stk. 6, jf. § 26, stk. 1, at inddragelse af opholdstilladelsen kan undlades, skulle indgå med betydelig vægt, om udlændingen har udvist vilje og evne til at integrere sig her i landet.

Der vil i den forbindelse kunne lægges vægt på, om udlændingen f.eks. har fået arbejde her i landet, eller om udlændingen har påbegyndt eller gennemført en uddannelse her i landet. Hvis udlændingen ikke er i arbejde eller under uddannelse, kan der lægges særlig vægt på, om udlændingen er aktivt jobsøgende, deltager i danskuddannelse, tager aktivt del i foreningsliv eller lokalsamfundet mv. Også aktiv deltagelse i eventuelle børns institution, skole og fritidsaktiviteter kan tillægges vægt.

Udlændingens tilknytning til henholdsvis Danmark og hjemlandet skal som hidtil vurderes konkret, jf. § 19, stk. 6, jf. § 26, stk. 1. En udlænding med ringe tilknytning til Danmark vil således også fremover kunne få afslag på fortsat ophold, uanset at udlændingen har opholdt sig i Danmark i længere tid, mens en udlænding, der allerede efter kort tids ophold har udvist vilje og evne til at integrere sig i det danske samfund, vil kunne bevare sin opholdstilladelse, uanset at ægtefællen eller samleveren er afgået ved døden.

Herudover forudsættes blandt andet hensynet til eventuelle børn, situationen i hjemlandet, omfanget og karakteren af eventuelt samvær med mindreårige børn bosiddende i Danmark samt karakteren af udlændingens tilknytning til Danmark i øvrigt fortsat at skulle indgå i vurderingen.

Der lægges med lovforslaget ikke op til en ændring af den i praksis udviklede positive formodningsregel,

hvorefter det anses for særligt belastende for udlændingen at skulle forlade landet i tilfælde af ægtefællens død, når udlændingen har opholdt sig her i landet i mere end to år med opholdstilladelse.

Hvis der på baggrund af en vurdering efter den foreslåede § 19, stk. 8, jf. forslagets § 1, nr. 1, er grundlag for at forlænge en ægtefællesammenført udlændings opholdstilladelse efter § 9, stk. 1, nr. 1, eller § 9 c, stk. 1, vil der endvidere være grundlag for at forlænge udlændingens eventuelle børns opholdstilladelser.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.3. Genoptagelse af afgjorte sager

Som det fremgår under pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er det efter aftaleparternes opfattelse ikke rimeligt, hvis en udlænding, der er kommet hertil ved ægtefællesammenføring – selv om opholdet her i landet kun har været af kortere varighed – får inddraget sin opholdstilladelse, alene fordi den herboende ægtefælle eller samlever dør. Aftaleparterne er derfor enige om at ændre udlændingelovens regler herom med henblik på at sikre, at sådanne situationer ikke opstår fremadrettet.

Aftaleparterne er samtidig af den opfattelse, at lovændringen helt undtagelsesvis bør finde tilsvarende anvendelse på det fåtal af sager, der inden for en begrænset periode før lovens ikrafttræden er endeligt afgjort.

Det foreslås i overensstemmelse hermed, at udlændinge, hvis opholdstilladelse inden for de seneste 2 år forud for lovens ikrafttræden er blevet nægtet forlænget eller inddraget som følge af samlivsophør ved den herboende ægtefælles eller samlevers død, og hvis eventuelle børns opholdstilladelse tilsvarende er blevet nægtet forlænget eller inddraget, inden for 6 måneder fra lovens ikrafttræden kan anmode om – og vil have ret til – at få deres sag om nægtelse af forlængelse eller inddragelse genoptaget. Herefter vil udlændingemyndighederne ved behandlingen af genoptagelsessagen skulle anvende den foreslåede § 19, stk. 8, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Den vurdering af udlændingens tilknytning til henholdsvis Danmark og hjemlandet, som udlændingemyndighederne vil skulle foretage i genoptagelsessagerne, forudsættes at basere sig på forholdene på tidspunktet for endelig administrativ afgørelse om at inddrage eller nægte at forlænge opholdstilladelsen.

I forhold til medfølgende børn forudsættes det, at loven vil finde tilsvarende anvendelse på dem, uanset at de efter udrejsen af Danmark eventuelt måtte være blevet 18 år.

I forhold til afgrænsningen af den periode, inden for hvilken lovændringen skal finde anvendelse på allerede afgjorte sager, har aftaleparterne lagt vægt på, at udlændingemyndighederne skal have en realistisk mulighed for at foretage den tilknytningsvurdering, herunder af udlændingens vilje og evne til integration mv., der som nævnt skal tage udgangspunkt i forholdene på tidspunktet for inddragelsen. På den baggrund foreslås det, at loven skal finde anvendelse på afsluttede sager, hvori den senest meddelte udrejsefrist er udløbet den 1. februar 2012 eller senere (det vil sige 2 år før lovens ikrafttræden). Aftaleparterne har ved afgrænsningen af den omhandlede periode endvidere lagt vægt på, at en udlænding, der er udrejst til hjemlandet, og som gennem længere tid har opholdt sig der, må antages at have opnået en endnu stærkere tilknytning til dette land, ligesom udlændingens tilknytning her til landet må antages at være meget svækket.

Udlændingemyndighederne vil efter forslaget som nævnt have pligt til at genoptage en sag på baggrund af lovændringen, hvis anmodning herom indgives inden 6 måneder fra lovens ikrafttræden (det vil sige inden den 1. august 2014). Hermed vil de udlændinge, for hvem lovændringen vil kunne være relevant, have mulighed for at gøre sig bekendt med de nye regler.

Endelig ønsker aftaleparterne bag aftalen af 13. november 2013 at sikre, at en udlænding, der omfattes af den foreslåede genoptagelsesadgang, og som – uanset at den fastsatte udrejsefrist måtte være udløbet – fortsat opholder sig her i landet, skal have mulighed for at indgive anmodning om genoptagelse her fra landet.

Det foreslås derfor, at der kan indgives anmodning om genoptagelse af sager omfattet af den foreslåede § 2, stk. 3, under en udlændings ophold her i landet, uanset om den fastsatte udrejsefrist er udløbet inden lovens ikrafttræden.

Ægtefællesammenførte udlændinge, i hvis sager der er truffet afgørelse inden den 13. november 2013, og som er udrejst, vil – i det omfang de omfattes af genoptagelsesadgangen efter lovforslagets § 2, stk. 3 – have mulighed for at få udstedt et nationalt begrænset visum af 3 måneders varighed, hvorved de pågældende lovligt kan indrejse og opholde sig her i landet frem til lovens ikrafttræden, hvor deres anmodning kan realitetsbehandles.

Det bemærkes, at der vil blive informeret om lovændringen, herunder om muligheden for genoptagelse af en sag inden 6 måneder fra lovens ikrafttræden, på udlændingemyndighedernes hjemmeside, www.nyidanmark.dk, ligesom Udlændingestyrelsen vil informere Danmarks repræsentationer i udlandet med henblik på, at udlændinge kan få relevant vejledning der.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Udlændingemyndighederne træffer få afgørelser årligt, hvor der opstår spørgsmål om nægtelse af forlængelse eller inddragelse af en opholdstilladelse til ægtefællesammenførte og deres børn som følge af en herboende ægtefælles eller samlevers død.

Det nøjagtige antal sager herom kan ikke på baggrund af de registreringer, som foretages i udlændingemyndighedernes sagsbehandlingssystemer, trækkes elektronisk, men det er Udlændingestyrelsens vurdering, at det samlede antal sager vedrørende forlængelse og inddragelse af en udlændings opholdstilladelse, hvor udlændingens ægtefælle eller samlever er afgået ved døden, ikke overstiger 20-25 sager årligt.

Det er endvidere Udlændingestyrelsens vurdering, at der i langt hovedparten af disse sager – som følge af den ægtefællesammenførtes tilknytning her til landet, herunder som følge af varigheden af udlændingens ophold her i landet, jf. pkt. 2.1 ovenfor – meddeles forlængelse eller ikke sker inddragelse af den ægtefællesammenførtes opholdstilladelse.

Det er på den baggrund Udlændingestyrelsens vurdering, at den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 19, stk. 8, alene vil få selvstændig betydning i mindre end 5 sager årligt. I forhold til forslagets § 2 om genoptagelse indebærer det, at bestemmelsen vurderes at ville kunne bringes i anvendelse i 5-10 sager.

Lovforslaget vurderes herefter ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

Som nævnt under pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger forudsætter genoptagelse af en sag efter lovforslagets § 2, at der fremsættes anmodning herom inden 6 måneder fra lovens ikrafttræden. Fremsættes en sådan anmodning rettidigt, har udlændingemyndighederne pligt til at genoptage sagen.

Det ville kræve en mere omfattende manuel gennemgang af samtlige forlængelses- og inddragelsessager,

hvori der er meddelt afslag, at finde frem til de ganske få sager, i forhold til hvilke lovændringen vil kunne være relevant.

På den baggrund vil der i stedet blive informeret om lovændringen på udlændingemyndighedernes hjemmeside, www.nyidanmark.dk, ligesom Udlændingestyrelsen som anført under pkt. 2.3 ovenfor vil informere Danmarks repræsentationer i udlandet om lovændringen med henblik på, at udlændinge kan få relevant vejledning om muligheden og fristen for at få genoptaget en afsluttet sag.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder mv.

Et udkast til lovforslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, HK-Landsklubben Danmarks Domstole, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Danske Advokater, Amnesty International, Børnerådet, Børns Vilkår, CFU – Centralorganisationernes Fællesudvalg, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur, Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination, Finansrådet, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Fredsfonden, Færøernes Landsstyre, Grønlands Selvstyre, HK/Danmark, Indvandrermedicinsk Klinik, Odense Universitetshospital, Indvandrerrådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, Kirkernes Integrationstjeneste, Kommunernes Landsforening, Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Red Barnet, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, Samarbejdsgruppen om Børnekonventionen, SOS mod Racisme, Udlændingenævnet, Ægteskab uden Grænser og 3F.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ Mindre udgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen af betydning

Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den foreslåede § 19, stk. 8, skal der i forbindelse med en afgørelse om inddragelse af en opholdstilladelse efter § 9, stk. 1, nr. 1 (ægteskab eller fast samlivsforhold), eller § 9 c, stk. 1 (ganske særlige grunde), tages særligt hensyn til, om opholdsgrundlaget ikke længere er til stede som følge af samlivsophør, der skyldes, at den herboende ægtefælle eller samlever er afgået ved døden. Det gælder uanset varigheden af udlændingens ophold her i landet.

Forslaget medfører, at der ved den afvejning, der skal foretages efter den foreslåede § 19, stk. 8, og § 26, stk. 1, jf. § 19, stk. 6, skal lægges særlig vægt på, om udlændingen har udvist vilje og evne til at lade sig integrere i det danske samfund.

En udlænding, der har opholdt sig i Danmark i en kortere periode og derfor typisk ikke vil have opnået samme tilknytning til det danske samfund som en udlænding, der har opholdt sig her i adskillige år, forudsættes med forslaget således at kunne bevare sin opholdstilladelse, hvis den pågældende f.eks. har fået et arbejde i Danmark eller er under eller har gennemført en uddannelse her i landet mv. At udlændingen har opholdt sig i Danmark i kortere tid, forudsættes således ikke tillagt nogen selvstændig betydning ved vurderingen af, om den pågældende kan siges at have opnået en sådan tilknytning til det danske samfund, at en inddragelse af opholdstilladelsen må antages at virke særlig belastende.

Der vil i den forbindelse således kunne lægges vægt på, om udlændingen f.eks. har fået arbejde her i landet, eller om udlændingen har påbegyndt eller gennemført en uddannelse her i landet. Hvis udlændingen ikke er i arbejde eller under uddannelse, kan der lægges særlig vægt på, om udlændingen er aktivt jobsøgende, deltager i danskuddannelse, tager aktivt del i foreningsliv eller lokalsamfundet mv. Også aktiv deltagelse i eventuelle børns institution, skole og fritidsaktiviteter kan tillægges vægt.

Herudover forudsættes som hidtil blandt andet hensynet til eventuelle børn, situationen i hjemlandet, omfanget og karakteren af eventuelt samvær med mindreårige børn bosiddende i Danmark samt karakteren af udlændingens tilknytning til Danmark i øvrigt fortsat at skulle indgå i vurderingen.

Det vil således – i overensstemmelse med grundlæggende forvaltningsretlige principper – bero på en konkret og individuel vurdering af samtlige omstændigheder i den konkrete sag, herunder af den pågældendes tilknytning til det danske samfund i øvrigt, om udlændingen må anses for at have udvist vilje og evne til integration.

For udlændinge, der på tidspunktet for ægtefællens død har opholdt sig i Danmark i mere end to år med opholdstilladelse, vil opholdstilladelsen som det klare udgangspunkt blive bevaret, såfremt den pågældende har gjort en indsats for at blive integreret i det danske samfund. Der henvises til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Forslaget indebærer samtidig, at den udenlandske ægtefælles børn – i det omfang inddragelsen af hensynene i det foreslåede § 19, stk. 8, fører til, at forælderens opholdstilladelse forlænges – tillige vil få deres opholdstilladelser forlænget.

Der henvises til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

En tredjelandsstatsborger, der har opnået ret til ophold her i landet som familiemedlem til en EU-statsborger i medfør af reglerne i bekendtgørelse nr. 474 af 12. maj 2011 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Den Europæiske Unions regler (EU-opholdsbekendtgørelsen), mister ikke retten til fortsat ophold ved ægtefællens død, hvis den pågældende opfylder betingelserne i bekendtgørelsens § 14, stk. 2.

Efter § 14, stk. 2, i EU-opholdsbekendtgørelsen, der gennemfører artikel 12, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område (EU-opholdsdirektivet), betinges fortsat ophold til en tredjelandsstatsborger, som er familiemedlem til en EU-statsborger, af, at den pågældende har opholdt sig her i landet i mere end 1 år forud for ægtefællens død, og at tredjelandsstatsborgeren er arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende, eller at den pågældende råder over sådanne indtægter eller midler til sit underhold, at den pågældende ikke falder det offentlige til byrde, og at den pågældende tegner en sygeforsikring, der dækker perioden, indtil den pågældende opnår ret til ydelser efter sundhedsloven, eller at den pågældende er familiemedlem til en person, der opfylder disse krav.

Det følger af Danmarks EU-retlige forpligtelser, at en EU-statsborger og dennes familiemedlemmer uanset nationalitet ikke må stilles ringere end en dansk statsborger og dennes familiemedlemmer i en tilsvarende situation.

Tredjelandsstatsborgere som nævnt ovenfor, der ikke opfylder betingelserne i EU-opholdsbekendtgørelsens § 14, stk. 2, forudsættes derfor at kunne bevare deres ret til ophold her i landet, i det omfang de pågældende må antages at ville have fået forlænget deres opholdstilladelse i medfør af den foreslåede § 19, stk. 8, såfremt de havde haft en opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1, eller § 9 c, stk. 1. I sådanne tilfælde vil de pågældende udlændinge blive meddelt en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c.

Til § 2

Det foreslås i § 2, stk. 1, at loven træder i kraft den 1. februar 2014.

Det følger af forslagets § 2, stk. 2, at alle sager om forlængelse eller inddragelse af en opholdstilladelse, der ikke er afsluttet den 1. februar 2014, i relevante tilfælde skal behandles efter den foreslåede § 19, stk. 8.

Sager, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden er påklaget til Udlændingenævnet, og hvor den foreslåede bestemmelse i § 19, stk. 8, er relevant, forudsættes efter lovens ikrafttræden hjemvist til Udlændingestyrelsen til fornyet behandling i 1. instans.

Det foreslås i § 2, stk. 3, at loven tillige skal finde anvendelse på endeligt afsluttede sager om inddragelse af en opholdstilladelse meddelt efter § 9, stk. 1, nr. 1, eller § 9 c, stk. 1, hvori den senest meddelte

udrejsefrist er fastsat til den 1. februar 2012 eller senere, når inddragelsen mv. skyldes den herboende ægtefælles eller samlevers død. Lovens anvendelse er i disse tilfælde dog betinget af, at der indgives anmodning om genoptagelse inden 6 måneder fra lovens ikrafttræden (det vil sige inden den 1. august 2014).

Forslagets § 2, stk. 4, indebærer, at en udlænding, hvis sag er omfattet af lovens § 2, stk. 3, og som anmoder om at få sagen genoptaget inden den 1. august 2014, har krav på at få sagen genoptaget.

Anmodning om genoptagelse indgives til den myndighed, der i dag har kompetence til at træffe afgørelse i sagen.

Udlændingens eventuelle børn, der har fået inddraget deres opholdstilladelse som en konsekvens af, at den ægtefællesammenførte forælder har fået inddraget sit opholdsgrundlag, vil endvidere være omfattet af overgangsordningen efter forslagets § 2, stk. 3 og 4.

Udlændingemyndighederne har som nævnt efter anmodning pligt til at genoptage en sag og vil i forbindelse med sagsbehandlingen skulle vurdere sagen efter den foreslåede § 19, stk. 8. Ved vurderingen, herunder af udlændingens vilje og evne til integration, skal vurderingen basere sig på forholdene på tidspunktet for den endelige administrative afgørelse om inddragelse eller nægtelse af forlængelse.

Hvis vurderingen efter den foreslåede § 19, stk. 8, fører til, at der ikke er grundlag for at inddrage eller nægte at forlænge udlændingens opholdstilladelse, vil udlændingen og udlændingens eventuelle børn generhverve det oprindelige opholdsgrundlag efter § 9, stk. 1, nr. 1 (eller § 9 c, stk. 1), og for børnenes vedkommende efter § 9, stk. 1, nr. 2 (eller § 9 c, stk. 1).

Forlængelse af en opholdstilladelse vil efter omstændighederne kunne nægtes, hvis der foreligger omstændigheder som nævnt i udlændingelovens § 19, stk. 2, nr. 1-3, eller § 19, stk. 3 eller 4.

Eftersom der er tale om forlængelse af et oprindeligt opholdsgrundlag, skal der ikke foretages en fornyet vurdering af betingelserne for at erhverve opholdstilladelsen. Der vil således ikke skulle foretages en (fornyet) integrationsvurdering af barnet, stilles krav om økonomisk sikkerhed eller andre af de supplerende betingelser i udlændingelovens § 9, stk. 2-12.

En ægtefælle eller samlever vil som altovervejende hovedregel som betingelse for familiesammenføring have stillet en økonomisk sikkerhed på 50.000 kr. (2012-niveau) til dækning af eventuelle fremtidige udgifter til hjælp til udlændingen efter lov om aktiv socialpolitik eller integrationsloven, jf. udlændingelovens § 9, stk. 4.

I de tilfælde, hvor den økonomiske sikkerhed ikke er blevet frigivet, vil sikkerhedsstillelsen fortsat bestå, indtil de almindelige betingelser for frigivelse heraf er opfyldt.

I de tilfælde, hvor den økonomiske sikkerhed er blevet frigivet, og genoptagelsessagen fører til, at den udenlandske ægtefælle meddeles forlængelse af sit oprindelige opholdsgrundlag, vil der – eftersom der ikke er tale om en førstegangstilladelse – ikke skulle stilles krav om, at den nu frigivne økonomiske sikkerhed retableres.

Det tidsrum, som en udlænding har opholdt sig i udlandet, efter den pågældende har fået inddraget eller nægtet forlængelse af sin opholdstilladelse i Danmark som følge af den herboende ægtefælles død, vil ikke senere skulle indgå ved beregningen af de tidsmæssige krav for at blive meddelt tidsubegrænset opholdstilladelse, jf. udlændingelovens § 11, stk. 3, nr. 1, og § 11, stk. 3, nr. 8.

På baggrund af den politiske aftale af 13. november 2013, som et politisk flertal i Folketinget står bag, skal konkrete sager om inddragelse eller nægtelse af forlængelse af en tidsbegrænset opholdstilladelse til

ægtefællesammenførte udlændinge og deres eventuelle børn, hvor den foreslåede § 19, stk. 8, vurderes at være relevant, og som på aftaletidspunktet var, eller som senere, men inden lovens ikrafttræden, kommer under behandling hos udlændingemyndighederne, stilles i bero, indtil den foreslåede lovændring træder i kraft.

Sager, hvor der efter de gældende regler kan meddeles forlængelse af udlændingens og dennes eventuelle børns opholdstilladelse, færdigbehandles i overensstemmelse hermed.

Berostillede sager vil efter lovens ikrafttræden blive færdigbehandlet i overensstemmelse med de foreslåede ændringer.

Sager, hvor der inden den 13. november 2013 er truffet endelig administrativ afgørelse om inddragelse eller nægtelse af forlængelse af en opholdstilladelse, er ikke omfattet af berostillelsen. I disse sager vil udlændingen imidlertid, hvis den pågældende anmoder herom inden den 1. august 2014, kunne få genoptaget den pågældendes og eventuelle børns sager, jf. forslagets § 2, stk. 3 og 4.

En ægtefællesammenført udlænding, der inden den 13. november 2013 måtte være blevet meddelt afslag på forlængelse eller have fået inddraget sin opholdstilladelse som følge af den i Danmark fastboende ægtefælles eller samlevers død, vil have fået fastsat en udrejsefrist.

Det foreslåede stk. 5 indebærer, at udlændinge, der eventuelt fortsat måtte opholde sig her i landet, og hvis sag vil kunne genoptages efter det foreslåede stk. 3, kan anmode om genoptagelse, uanset at den udrejsefrist, der blev fastsat i forbindelse med udlændingemyndighedernes inddragelse eller nægtelse af forlængelse af deres opholdstilladelse, er udløbet.

Ægtefællesammenførte udlændinge, i hvis sager der er truffet afgørelse inden den 13. november 2013, og som er udrejst, vil – i det omfang de omfattes af genoptagelsesadgangen efter lovforslagets § 2, stk. 3 – have mulighed for at få udstedt et nationalt begrænset visum af 3 måneders varighed, hvorved de pågældende lovligt kan indrejse og opholde sig her i landet frem til lovens ikrafttræden, hvor deres anmodning kan realitetsbehandles.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 863 af 25. juni 2013, som ændret ved lov nr. 572 af 31. maj 2010 og senest ved lov nr. 1619 af 26. december 2013, foretages følgende ændring:

§ 19 (…)

1. I *§ 19* indsættes efter stk. 7 som nyt stykke:
"*Stk. 8.* Ved afgørelsen om inddragelse af en opholdstilladelse meddelt efter § 9, stk. 1, nr. 1, eller § 9 c, stk. 1, skal der tages særligt hensyn til, om opholdsgrundlaget ikke længere er til stede som følge af samlivsophør, der skyldes, at den i Danmark fastboende person er afgået ved døden. Det gælder uanset varigheden af udlændingens ophold her i landet. "

Stk. 8-10 bliver herefter stk. 9-11.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2014.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på sager, der er afsluttet før lovens ikrafttræden, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Ved indgivelse af anmodning om genoptagelse inden den 1. august 2014 finder loven anvendelse på afsluttede sager, hvor en ægtefællesammenført udlænding er meddelt afslag på forlængelse eller har fået inddraget sin opholdstilladelse som følge af den i Danmark fastboende ægtefælles eller samlevers død, og hvor udrejsefristen er fastsat til den 1. februar 2012 eller senere. Det samme gælder afsluttede sager om nægtelse af forlængelse eller inddragelse af opholdstilladelse vedrørende børn af en udlænding omfattet af 1. pkt.

Stk. 4. Sager omfattet af stk. 3 genoptages efter anmodning.

Stk. 5. Anmodning om genoptagelse af sager omfattet af stk. 3 kan indgives her i landet, uanset om udrejsefristen er udløbet inden lovens ikrafttræden.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.